

UITGEBEKT

23 Januari 1948

27556.

VIII. TZ.3.

XXXX
XXXX

Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".

Ik heb de eer Uwe Excellentie hierbij aan te bieden afschrift van een verslag van een op 10 Januari j.l. te Amsterdam gehouden openbare vergadering van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze: 2/1.

Aan Zijne Excellentie de Minister
van Overzeese Gebiedsdelen,
te
's-GR A V E N H A G E.

J.G.Crabbendam.

Nr. 250 - 1948

Weekoverzicht

Datum 1 JAN 1948

OPGELEGD

Volgne.

15 JAN 1948

ACD 2756

Amsterdam, 12 Januari 1948

BUREAU B

16-1-48

VERSLAG van de op 10 Januari 1948 gehouden openbare vergadering, onder auspiciën van de afdeling Amsterdam van het Comité "Handhaving Rijkseenheid", in de congreszaal van "Krasnapolsky" te Amsterdam.

Deze vergadering was o.m. aangekondigd in "De Volkskrant" van 6 Januari j.l., waarbij werd vermeld, dat als sprekers zouden optreden de heren _____ en Johan VAN HULZEN over de onderwerpen: "Het Indische drama" en "Wij eisen een vrij Indië". - De prijs van de toegangskaarten was gesteld op Fl. 0.35.

Bij de ingang der zaal werden oranje-groene strikjes te koop aangeboden tegen de prijs van Fl. 0.25. De afname was niet direct groot te noemen. Van de aankleding der zaal kan het volgende worden gezegd: Aan het einde was op het podium een tafel aangebracht, waaraan vier personen gezeten waren t.w., de voorzitter der vergadering, wiens naam niet genoemd werd en de heren _____, Prof. COOPS en Johan VAN HULZEN. Daarnaast was, ten behoeve van de sprekers een lessenaar geplaatst met microfoon. Een onbekend gebleven persoon verleende muzikale medewerking, door op het daar aanwezige orgel, Vaderlandse liederen te spelen. De zaal was verder versierd met 3 Nederlandse vlaggen en 3 groen-oranje-groene schilden, waarop de afbeelding van de Nederlandse leeuw. Tevens waren aanplakbiljetten aanwezig, met de afbeelding van de gebroken kroon. In de zaal, die 375 zitplaatsen heeft, waren ongeveer 80 personen aanwezig, die voor het grootste gedeelte de middelbare leeftijd gepasseerd waren. Beslist jeugdige personen waren er niet, maar wel werden enige personen van gemengde bloede opgemerkt. Geen der aanwezigen droeg een militair uniform. Op iedere zitplaats lag propagandamateriaal, wat bij dit rapport wordt gevoegd. De vergadering begon te ongeveer 15 uur 15.

De voorzitter opende de vergadering met alle aanwezigen een hartelijk welkom toe te roepen en zijn beste wensen uit te spreken voor het jaar 1948. Verder wenste hij de jongens in Indië moed, beleid en trouw en nog even geduld, hoewel dat wel moeilijk zou vallen met al die onderhandelingen. Zij moesten maar vertrouwen hebben, dat de rechtvaardigheid zal zegevierden. Spreker, nog verder ingaande op de volgens hem uitermate kritieke toestand, haalde woorden van Admiraal HELFFRICH aan, die gezegd zou hebben, dat 2 jaar onderhandelen het land zou uitputten, maar vervolgde hij, het Comité "Handhaving Rijkseenheid" zal ook in het nieuwe jaar tot hernieuwde acties overgaan. Wij zullen niet rusten voor we ons doel bereikt hebben. Wij zijn van mening, dat een regering die zich laat regeren, moet verdwijnen en wij moeten een regering hebben, die zich aan de grondwet houdt. Wij zijn noch Gerbrandisten noch Welteristen, maar zuiver Nederlanders.

Hierna gaf de voorzitter het woord aan de eerste spreker, genaamd: [ ], die zou spreken over het onderwerp: "Het Indische drama".

... begon met zijn leedwezen uit te spreken over de geringe belangstelling in de hoofdstad des lands voor de vergadering, vooral waar het toch zulke belangrijke problemen betrof. Hij vervolgde met een bloemrijke uiteenzetting te geven over het Indië van voor 1940 en haalde de woorden van Multatuli aan, die sprak van "Een gordel van smaragd". Iedereen, die eens in dat mooie land vertoefd heeft, ondervindt steeds weer de aantrekkingskracht, zogauw hij vanuit Nederland Straat Soenda weer is gepasseerd. Wij waren geen koloniale onderdrukkers, maar stonden voor een taak. Wij allen die Indië kennen en er gewerkt hebben, kregen het lief en voor ons is het ons tweede vaderland. De mooiste jaren van ons leven, waren de jaren daar doorgebracht. Iedereen was daar iemand en kon daar iemand zijn. Wij waren geen halers zoals veel gezegd wordt, maar brengers. De meesten kennen Indië echter niet en laten zich maar wat wijsmaken door anderen, die er ook niets van weten. Er wordt veel gesproken over de Oost - Indische Compagnie en wij willen niets goed praten, maar men moet niet vergeten, dat de gehele Compagnie uit kooplieden bestond en dat niemand verder iets te vertellen had in Indië. Wat ze ook gedaan hebben, het staat vast, dat ze een erfenis nagelaten hebben en wat voor een erfenis. Om een goed inzicht in de Indische aangelegenheden te verkrijgen, vooral waar het het bestuur betreft, dient men te weten, dat die 70 miljoen mensen die daar wonen, bestaan uit 53 verschillende volkeren, die onderling weer veel van elkander verschillen en soms zelfs zeer achterdochtig tegenover elkander staan. Dit land, dat nu Indonesië genoemd wordt, heet in werkelijkheid Nederlands-Indië, want Indonesië is een **deknaam** en bestaat niet; het is geen begrip. Nederland bracht in dat land met zijn tegenstellingen rust. Het volk nam in één eeuw tijd van 5 miljoen tot 40 miljoen bewoners toe. In Nederland was geen bevolkingstoename tijdens de 5 jarige bezetting door de Duitsers. Zij deden niets dan moorden, roven en plunderen. In Indië bloeide de handel en de industrie en het kwam aan de bevolking ten goede. Het volk van Indië is een goed volk, nits rechtvaardig geregeerd. Een grote leger- en politiemacht was daar niet nodig en er waren dan ook in het geheel maar 30.000 militairen, die nimmer in actie kwamen en daar uitsluitend waren voor vlagvertoon, terwijl de 3000 politieagenten niets anders deden als patrouilleren. De bevolking was rustig en voorzag in landbouw, visserij, kunst enz. enz. Spreker gaf hierna een uiteenzetting over de aard van het volk. Slechts 2% van de inwoners stond met ons in contact, door middel van de scheepvaart en de handel. De algemene indruk voor een ieder die daar kwam was die van een welvarend, zindelijk, nijverig en ons goed gezind volk. Er waren maar 20.000 Europeanen in Indië, maar die wisten dan ook dat zij daar geleefd hebben. Het was geen recht, maar een gunst om daar te mogen werken. Wergens ter wereld kon over een grotere bevolkingdichtheid worden gesproken als daar, waar 500 mensen op een vierkante kilometer wonen. Na nogmaals de schoonheid van het land bezongen te hebben, gaat hij over tot een bespreking over het Indië van nu. Hij geeft een overzicht van de gevoerde onderhandelingen met de leiders van de Republiek en verklaart, dat het vanaf de bevrijding één martelgang is geweest. De regering is onmachtig en ziet geen kans om uit de impasse te komen, wat geen wonder is, als iedereen die het beter weet moet verdwijnen. Van Oijen en Jhr. Starckenborgh gingen,

maar met Soekarno en Sjahrir wordt gepraat. De Kroon blijft in de lucht hangen en niemand heeft het tot nu toe in zijn hoofd gehaald om te zeggen: "De Republiek komt niet te pas". Soekarno was ze met dat woord allenaal te slim af. "Zij moeten soeverein worden", zei die stakker van een Schermerhorn. Hij begrijpt zeker niet, dat wij er dan uit moeten. Grote groepen goede en getrouwe Indiërs werden nooit gehoord en men praat en onderhandelt maar met die Jappen-vriend, die zijn doel bereikte door Tojo en nu door de Nederlandse onderhandelaars. Velen hebben daar hun leven gegeven en doen dat iedere dag nog. Zij sluipen s'avonds naar hun oude heren toe uit medeleven en bezorgdheid en informeren na^{an} het wel en wee van hen, die ze altijd zo trouw gediend hebben. Ze worden echter rustig vermoord als het gemerkt wordt. De slappe houding van Nederland heeft geen respect bij Soekarno. De jongens komen om rust en orde te brengen, maar zij vallen onder sluipmoordenaars. Zij verraden al die mensen, die ons trouw geweest zijn. De basis-overeenkomst van Linggadjati haalt onze vlag door de modder. Nederland deed tot twee maal toe een beroep op Engeland en wat gebeurde er? De Engelsen sleepten voor 80 miljoen gulden van Sumatra's Oostkust weg en de goederen werden via de Chinezen verkocht aan de Russen. Men vergeet, dat als Indië voor ons verloren is, dat wij dan nog minder zijn dan Luxemburg of Denemarken. Daarom moeten er, nu het bestaan van Nederland en Indië op het spel staat, mannen als Jan Pietersz. Coen terugkomen en beslissingen worden genomen van grote allure. Spreker bestrijdt, dat daar alles anders is geworden. De mensen die Indië kennen, hebben alles voorzien zoals het nu gaat. Veertien miljoen mensen willen niet onder de Republiek leven, waarbij dan nog andere bevolkingsgroepen komen, w.o. zes miljoen Madirezen, waarvan 40% reeds het slachtoffer zijn geworden van de Republiek. Dat er, afgezien van deze offers, ook op een ander terrein velen als slachtoffer vallen, bewijst de uitspraak van een goede vriend van mij, een dokter uit Indië, die verklaarde, dat het minstens 50 jaar zou duren, eer de gezondheidstoestand van de bevolking weer zo is als voor 1940. Er wordt met dit alles in het geheel geen rekening gehouden en het congres van "gladdekkers" praat rustig door met de groot-collaborateur Soekarno, die een overzadigbare eetlust heeft en alles wil opslukken. Men vergeet, dat als die man de macht heeft, alle zendelingen en missionarissen wel naar huis kunnen gaan, want voor die is er dan geen plaats meer. Men vergeet nog veel meer, n.l. dat Indië, de deviezenbron bij uitnemendheid, is opgedroogd. Daar moet de regering aan denken als ze het over deviezen heeft. De wereld schreeuwt om vetten, die er niet zijn, terwijl Indië, bij de normale productie van palmpitten en copra, 50% van de gehele vetbehoefte dekt. Daarom moet er een eind komen aan dat gepraat en eventueel met straffe hand tegen de Republiek worden ingegrepen. De regering heeft aan de Jappenknecht en moordenaar van zijn eigen volk, Soekarno, de voorkeur gegeven boven een Starckenborgh, maar als de Republikeinen capituleren, dan doen ze dat voor de mensen, die hen eruit wilde gooien en noch voor van rook, noch voor de Commissie-Generaal. Schermerhorn hebben ze het lot van Nederland in handen gelegd omdat hij een baantje moest hebben. Verschillende volken zweren trouw aan onze Koningin en willen niet onder de Republiek leven. Daarom moeten we mannen hebben die van aanpakken weten en zorgen, dat de Communistische elementen niet meer invloed krijgen dan ze nu reeds hebben. Het is dan ook de wens van Amerika geweest, dat de Conferentie van Londen eerst

geëindigd moest zijn, in verband met de grote activiteit der Communisten in Azië. Spreker gaat dan weer in op de huidige toestand, voornamelijk waar het betreft de vorming van de Interim-Regering met de bewerking van de Republiek en verklaart, dat volgens een mening, Soekarno en zijn klik niet meer dan 2 tot 25 van het volk vertegenwoordigen. Hij besluit zijn betoog met de woorden: "Het Nederlandse volk wil een einde aan deze toestand hebben; krachtige handen moeten de teugels grijpen. Leve de Koningin; leve het ongeschonden Koninkrijk der Nederlanden".

Hierna werd van de aanwezigen een offer in geld gevraagd, voor dekking van de onkosten, die gemaakt waren, om te komen tot deze vergadering. Deze collecte bracht fl. 74.05 op.

Vervolgens werd een pauze aangekondigd van 20 minuten en kregen de aanwezigen de gelegenheid een consumptie te gebruiken in de winter-tuin.

In de pauze gaf de voorzitter het woord aan Johan VAN HULZEN, die sprak over het onderwerp: "Wij eisen een vrij Indië".

Spreker begon met de aandacht te vestigen op het feit, dat het halve kabinet tegenwoordig in de Oost was. Ze rennen maar heen en weer als kippen die hun eieren niet kwijt kunnen raken. We hebben tegenwoordig 4 of 5 ministers van Koloniën. Ja, de progressieven zijn zo tegen koloniën, maar dit bewind heeft kans gezien Overzeese Gebiedsdelen te degraderen tot Koloniën, want we zijn weer even ver als vroeger en we moeten weer van-voor-af-aan beginnen. In dit verband nad spreker het over een regerings-verduisteringsdienst. Nu zijn ze weer met wat anders begonnen, n.l. met een tussenregering. Wat dat is? Ik weet het niet, want ik heb nog nooit van een vorige regering gehoord. Het is een gescharrel en gearrewar met allemaal soevereine staatjes los van het Koninkrijk en uw zonen worden ter beschikking gesteld voor een nog te vormen Indonesische Staat. Er wordt een beroep gedaan, een roofstaat in een staat te vormen en de soldaten moeten hierbij medewerken. Men wil de Commissie voor Goede Diensten een heuse regering presenteren. Er is een grondig verspeeld vertrouwen van twee en een half jaar overheidsbeleid; een te grabbel smijten van alle waardigheid. Spreker noemde in dit verband het aanbieden van 300 sloffen sigaretten aan 170 gedelegeerden op een daar gehouden conferentie en riep uit: "Als je maar progressief denkt". Iedereen sakt; als hij al die profiteurs aan het werk ziet naar een man als Starckenborgh. Batavia is leden ten dage een Sodom en Gomorra, met al zijn weeldevertoon. Ik wil u proberen de ogen te openen voor het wanbeheer en het falen in het eerste jaar na de bevrijding. We kunnen moeilijk spreken over gebrek aan kennis bij leidende figuren als Romme, Beel, Jonkman en Van Hook; van Soerabaja praat ik maar in het geheel niet. (gelach) Iedereen weet wel hoe de Indiëse zaken staan. Het gaat hier om het staatkundig beginsel en niet om de kennis. Het begint met het vervolgen der historie, door te zeggen, dat we de koloniale verhouding willen prijsgeven. Hoe rijmt de regering dat, want volgens de grondwetsherziening van '22 was Indië al zelfstandig. Toch zou ze nu geliquideerd moeten worden, terwijl in werkelijkheid het omgekeerde het geval is want de overheid heeft nu zelf die verhoudingen geschapen. Onder een vreemde vlag op een vreemd schip worden onze zaken geregeld en

Kraemer zegt: "De historie is ons uit de hand gelopen en wat kunnen wij er aan doen". Het is gemakkelijk, om in alles wat er gebeurt op de wereld te berusten omdat je er Gods hand in ziet.

Spreker gaat verder nog even in op de samenwerking tussen Nederlandse en Indonesische politici en haalt de woorden van Van der Goes aan, die over Sjahrir sprak als zijn partijgenoot. "Soort zoekt soort" zegt hij. Na even afgedwaald te zijn van zijn punt van bespreking, n.l. "koloniale verhoudingen of zelfstandigheid", gaat hij verder met te beweren, dat in 1941 door alle, ook extremistische groepen werd verklaard, dat geen verbreking met de Kroon mocht plaatsvinden. Zijielden in Indië in het parlement beter voeling met het volk dan Beel. (applaus) Zij waren volkomen zelfstandig. Zij hadden geen regeringspropagandadienst nodig; dat deed zelfs Japan voor de oorlog. De Indische staatsregeling was de oorzaak van alle rijkdom en niet de 200.000 Europeanen die in Indië werkten. Zij hebben het niet gedaan. Maar nimmer is Nederlands-Indië zo oodelijk gekluisterd geweest als nu. Van alles beroofden de Nederlanders de Indiërs. Ze drongen de mensen een Republiek op; daarna ging men die te lijf. Men noemt het bij een de facto erkende Staat een positionele actie. Wij blijven garant voor u, zeiden ze. Ze geven onze mannen een schot in de rug door dat revolutionnaire beginsel. Men selt met de levens van duizenden en daar de kabinetsveiligheid voorrang heeft, zeggen zij rustig: "Stop". Welk een progressief Holland. De Republiek redde in de Veiligheidsraad het Rooms-rose blok. Voorink bevoerde zelf, dat ze in Nederland in een impasse geraakt waren en dat de Republiek juist op tijd had aangeklopt. Spreker weidde verder, evenals zijn voorganger, uit over de gruwelen die door de Republiek bedreven worden bij hulp aan Hollanders. De angst van de mensen is zeer redelijk, daar het krankzinnig is, een leger midden in oorlogshandelingen te laten stoppen. Stelt u eens voor, een leger midden in acties, oprukkend door bossen en velden en dan plotseling het commando "stop". Wat moeten die mensen daar wel van denken. Deze mensen, die voor het grootste deel nog zeer primitief denken, zien daarin de macht van Allah. Dan moet ook een einde komen aan de schandelijke tribunaalzitting op die schuit, waar wij als beklaagden worden behandeld. Hier wordt aan de Verenigde Naties te kennen gegeven dat er een vrij Indonesië zal komen, niet tegen de Republiek gericht. Niet alleen daar vinden beledigingen plaats, maar ook onze troepen worden beledigd door verhoren en confrontaties. Beel heeft de euvele moed gehad om te vertellen, dat de Nederlanders het woord hebben en dat de Verenigde Naties niets te vertellen hebben. Als dat zo is, dan hadden ze de inmenging af moeten wijzen. De Regering heeft, volgens Beel, de internationale rechtsorde niet met voeten willen treden. Zij heeft de nationale met voeten getreden. Romme zegt, dat als we ons verzet hadden tegen de Verenigde Naties, we de politie-actie in gevaar hadden gebracht. De hele kwestie is echter, dat Beel en Romme zichzelf niet meer kunnen bevrijden. Onze oppositie is zich zijdelijk bewust dat ze er slecht aan toe zijn en de strijd hopeloos is. Er is bitterheid en anders niet. Maar ik waarschuw u, laat het u niet verbitteren en dispereert niet. Geef in het uur van de hoogste nood plaats in uw hart voor de deemoed die zich uit in gebed. Men hoeft niet te slagen om te voldoen. De strijd moet gevoerd worden omdat het nodig is. De verbondenheid zal men ons nimmer kunnen ontneemen, want die blijft.

De voorzitter gaf hierna het woord aan een propagandist van het "Comité Handhaving Rijkseenheid", wiens naam door het rumoer niet te horen was.

Deze wakte de aanwezigen op, een offer te brengen en propaganda te maken door middel van strooibiljetten en brochures en verder om geregeld het blad, getiteld: "Het laatste nieuws uit Indië" te kopen, welk blad, uitgegeven door het "Comité", voor propagandadoeleinden uitstekend te gebruiken is, daar het op alle vragen een antwoord geeft.

Hierna wakte de voorzitter de aanwezigen op zich op te geven bij de secretaresse van het "Comité", Mevr.

voor het houden van discussie-avonden met een aantal van ongeveer 40 personen. Tevens kon op dat adres propagandamateriaal worden aangevraagd, waaronder een kalender en het boekwerk: "Soldaat overzee".

Als laatste spreker sprak Prof. COOPS het slotwoord.

Hij betreurde de slechte opkomst, maar stelde binnenkort een nieuwe bijeenkomst in het vooruitzicht en hoopte dat er dan geen stoel open zou blijven. Hij stelde voor, te besluiten met het zingen van het "Wilhelmus". Nadat twee complementen met orgelbegeleiding waren gezongen, werd geëindigd met een: "Lang leve de Koningen, lang leve Nederland en lang leve onze jongens in Indië".

De vergadering ging hierna te ongeveer 17 uur 35 rustig uiteen.

---

verzonden aan: Hfd. C.V.D. te s-Gravenhage M.Q. 5
P.G. Amsterdam
B.M. Amsterdam
H.C. Amsterdam